

A PPKE BTK
Esztétika Tanszékének
kritikai portálja

<http://www.kuk.hu/hu/content/k%C3%B6z%C3%B6s-t%C3%B6bbsz%C3%B6r%C3%B6s>

Közös többszörös

Hortobágyi László

Interview

by

Papp Máté

2012, August 10

*Hortobágyi László, az indiai zene egyik legavatottabb kutatójaként, illetve a Gayan Uttejak Orchestra vezetőjeként hozta létre sajátos zenei másvilágát, különutas világ-zenéjét. Vajon honnan indul és hová vezet az általa felgombolyított kultúrák közötti Ariadné-fonal?
'Transzramagyar!'*

- 1. Hogyan jött létre a GUO magánmitológiával kevert, kulturális olvasztótégelyként is működő virtuális világa, illetve zenei nyelve, és miért éppen az indiai zenei formák adják ennek a tudatosan felépített rendszernek a mélystruktúráját?*

A megvalósult szocializmus amibe hungaroid *L.Hortobágyi* - idevetett hajótörötként- beleszületett, egy atomizált és a tudatot sorvasztó ázsiai típusú rendszer volt, amelyben élve, könnyű volt felismerni annak szomorú azonosságát a nagy történelmi múltú despotikus ázsiai rendszerek napi életérzésével. Többek közt.

Később - jelen korunkban nemkülönben - nyilvánvaló volt, hogy a fehér emberek nagy része azért ment keletre, hogy gyógyítsa a nyugati nyomorúságát. *L.Hortobágyi* meg azt látta, hogy keleten még nagyobb pokol van, viszont egy több ezer éve működő kifinomult és tanulmányozandó pokol, ami sokkal érdekesebb mint a *Taj-Mahal*, vagy a *yoga* avagy a *ganja*-szívás Katmanduban.

Ez az emberadta pokollét létrehozta azt amit itt nyugaton az *áryafehér* még ma sem tud. Ha megnézzük például a modern japán *buto-t*, vagy a *Zeami* féle *zen-t* de akár a *Kathakali-t*, vagy a *jávai* operát, akkor megdöbbenve láthatjuk, hogy micsoda elidegenítési rituáléja alakult ki az életérzések szimbolizálásának és a hálózat pszichodramatikus öngyógyításának. A *szocium* brutalitásának lepedéke egész nemzedékeket deformál, a *dubsteps alien* hangzásainak tini-inhalálása, avagy a lezüllött *goa* napfényes ibizai haláltánca jól ábrázolja ezt napjainkban.

Megcsodálhatjuk egyben azt is, hogy milyen kifinomult az emberi elme, hogy ilyen és ehhez hasonló szimbólumrendszereket volt képes létrehozni a saját megnyomorított létének a képzelt felszabadítására. Ez vitte el *L.Hortobágyit* Indiába, mert ott volt megtalálható a társadalmi homeosztázisnak egyik legnyomorúságosabb, de precízen működő formája és mert a kultúra, ott találta meg ebből a létből lehetséges kivezető útnak, azaz a művészet eredendő hamis tudatának, az egyik legracionálisabban kiépített kivezető módozatait és fejlett technikáit. *Encode - decode*. A kultúra résztvevői - globálisan - egy saját maguk által kitalált rendszerrel győzik le a meg nem értett de elszenvedett valóságot, s ezzel egy *moebius* tudatot alakítanak ki, melyel átbuszkáznak a napi létükön-fejükön. *L.Hortobágyit* pedig az érdekelte, hogy mi is ez a rendszer. *L.Hortobágyi* úgy győzte le a maga nyomorúságát, hogy megértette azt, hogy mások hogyan győzték azt le.

Ebben - a mások számára összegzett - megértési folyamatban és korunkban van egy bevezető szakasz, ahol még hozzáfér a *Haladó* bizonyos, a történelem során soha újra meg nem születő kultúrák képzeletéhez, és van a kimenő szakasz, amit pillanatnyilag most élünk meg. Ez utóbbi szakasz mintegy harminc-ötven év alatt zajlik le, ekkor megvalósul a sivár igazság: ezekből a kultúrákból csak az marad fenn amit a „*fehér ember*” azokból megért és archivál. Kötelessége lett volna érintetteknek megérteni és felismerni: ami itt a történelemben először és utoljára kinyílik, az gyorsan be is fog csukódni. A (világ)zenét illetően például 1950 után volt kb. 50 év a Földlakók számára, amikor meghasadt a történelem valósága : ekkor még minden zenei nyelv a kihalása előtt és után elsajátíthatóvá vált, hogy általa igazi új világzenei nyelv születhessen.

Senki nem vette észre.

Finom és történelmietlen fogalmazással élve : a *heisenbergi paradoxon* világa ez, a megfigyelő megfigyelése során elpusztítja érdeklődésének forrását.

2. *Mi az a „közös többszörös”, ami az Ön által tanulmányozott és feldolgozott archaikus és modern, primitív és fejlett kultúrákat összeköti? Hogyan lehet szétszálazni ezt a hálót, láthatatlan „Ariadné-fonalat”?*

A magas kultúrák (zenei) mögött (is) olyan közös emberi nyomorúság és tapasztalat rejtőzik, mely túlmutat a művészeteken és a tudományokon, messze az emberen túl, az ember mögé, arra a borzalmas pokorra, amiben élt, és amiből jött. Itt a kultúrák téren és időn átívelő, közös gyökere nem más mint az emberi nyomorúság évezredes párlata mely *Ariadné* fonalaként köti össze e látszólag idegen-ismerős, emberlaktavilágokat és az abból való szabadulás, évezredes és közös művészet-technikáit, kezdve az őseMBER vagy az afrikai *Ga* törzs többszólamú dobnyelvétől *Cavaille Coll* francia orgonaépítő mester több száz regiszteres orgonájáig: ugyanaz szól

mögöttük.

Hogy az egyik temperált rendszer, a másik pedig huszonnégy fokú hindu skála, az már csak a kultúrantropológiai csomagolás.

Ebből azonban az is látható, hogy a világ társadalma és kultúrája nagyfokú kényszerpályán mozog. Szó nincs isteni büntetésről, eleve elrendeltségről, a leghétköznapibb fizikai paraméterek nyomán alakul így a "*planetáris állandó*".

A világ eme irracionális éppén annak a mindenkori irracionális (vallásos) magyarázatában keresendő.

Mivel a jelenlegi nemzet-állami és globális szintű döntéshozatalokban sehol sem a valóságra támaszkodnak, s kizárólag a kollektív hamis tudat uralma létezik, ezért a társadalom és így a kultúra bizonyos oldalirányú elmozdulásai a véletlennek köszönhetők. Így nem az emberi elme, a természet koronája építi a civilizációt, hanem a véletlenek és katasztrófák sodornak minket egy irracionális jövő felé. Ez azonban az emberi társadalmak fejlődésének a természetes és megkerülhetetlen folyamata.

A társadalmi rendszerek mindenkori eróziója érleli lakóinak utólagos felvilágosodását.

Vagy nem.

A Föld planéta nyugati-keleti hemiszféráinak szellemi zsidvásaiban az ember szekularizálta a túlvilágot azáltal, hogy kiárulhatóvá züllesztette azt (is).

L.Hortobágyi bárhova is ment e világban, különböző hívőkkel és művészekkel - a hinduktól, a *Moon*-szektán át, mindenféle Jézus Krisztus, a *Repülő Csészealjok Lovagjai* szektáig, vagy a *Heaven's Gate* tagjaival - találkozáván azt látta, hogy a legszenvedélyesebb hívők, művészek és tradicionalisták, akik a legnagyobb szabadságot ígérik a földi lét anyagi kötöttségéből, azok züllenek le a leginkább retrogád, a szent filozófiai immanenciamocsár *Grál*-lovagjaiként szüklátó körű, műveletlen társasággá, mert az általuk kreált, dogmatikus pszeudó-nyelv, az posztkatasztrófális kamu, és a tudatuk gyarlósága gátolja meg őket abban, hogy megtalálják a kultúrák és elméletek közös *Ariadné*-fonalát. E művészek ugyanis egy metafizikai értékrend alapján értelmezik a természet és a kultúra világát,

ezáltal lehetlenné teszik a "*mindenki megváltásának*" biológiai elvét és kiterjesztését, akár a tudattal nem rendelkező lények iránt (is). Transzcendenciájuk a legsötétebb immanencia mocsarává válik, amely lehetlenné teszi az egyénre szabott *nem* metafizikai önkorrekciót, pedig és csupán ennek szociológiai mértékű összeadódása változtathatja meg csak a világot.

3. *Különleges helyet foglal el a munkásságában a Világfa című lemez, amelyet Lovász Irénnel együtt készített. Hogyan zajlott az ehhez kapcsolódó munkafolyamat? Melyik zenei anyagát tartja a legfontosabbnak, legmaradandóbbnak?*

1995-ben a *Magyar Nemzeti Múzeum* felkérte *Lovász Irén*-t egy állandó kiállítás zenei anyagának elkészítésére aki - korábbi személyes ismeretség alapján is - felkereste *L. Hortobágyit* a feladattal. E közös munka további fejleményei vezettek a németországi nagydíjhoz és további licensz -, majd a francia kiadásokhoz s később a magyar újra megjelentetésekhez. *Világfa* különleges helye csak annyiban különleges, - mint annyi hasonló furcsa értékrendű esethez a világban -, hogy helyiértékéhez képest - igazságtalanul - nagyságrendekkel nagyobb elismertséget és sikert eredményezett *L. Hortobágyi* számára mint a valódi új világzenei "köznyelvbe" fektetett több éves muzikológiai kutatásokkal terhelt projektjei. De talán éppen ezért, ugyanis ez egy globális alapszabály lásd *VHS* magnó, *CD* szabvány, *Mp3*, *Windows*, parlamenti demokrácia, és itt most megállva három pontot lebegtethetünk. . .

Ráadásul a 1990-es évek közepétől a "piac" - a *Sepultura*, *Crowbar*, de akár *Juno Reactor* műfaji túlsúlyát ellenpontoszó - ezért létező terjesztési igényt kielégítő - a vokális-kamutradicionális zombivilágzene édesnyálát kanalas orvosságként rázúditja a *technoire*-től megkinzott és megcsömörlött *maintenance* halandók piaci szegmensére, egyébként a mai napig nemkülönben. Jókor jó helyen, nem több ennél, mivel ezen a szinkretikus piacon kizárólag az eladott példányszám a különbség az *Enya* és a *Világfa*

között. Bár némelyek állítják: itt nem sérült a hagyomány, hanem szinergikusan összeadódott (ez lenne a közös többszörös), - ezt *L.Hortobágyi* reméli erősen, -, de ennek egyedisége jobban érvényesülne akkor, ha strukturális erényei több hasonló színvonalú projekt között mérődné meg.

4. Számomra revelatív hatású volt egyik alkalmazott kompozíciója, ami Jelenczki István *Eszmélet után* című, József Attiláról szóló filmverse alatt szól. A rendező személye vagy az alkotás tematikája volt az, ami ez esetben lehetővé tette ezt a koprodukción? A költészet vagy egyéb társművészet mennyire van hatással a szerzeményeire?

Revelációt *L.Hortobágyi* megköszöni. Bár *Jelenczki István*-t még a *Balázs Béla* korszakból ismerte, értelemszerűen *J.A.* nyomorúságos életének és verseinek kollektív tudatalatti párlata volt az üzemanyag. Ahogy a szavak bizonyos sorrendjével és algoritmusával képes a versalkotó a valóság villanásszerű intuitív és szimbolikus magyarázatára és ezáltal annak legyőzésére, úgy ennek zenei ábrázolása avagy megsegítése hasonlóképpen kell, hogy szolgálja az asszociációs mező közös többszörösét.

Azaz: *transzramagyar*.

Arról nem beszélve, hogy lassan az ún. társművészeteknek és a mai technikának fel kellene nőnie a versek által kifejezett, olykor az emberi léten túlmutató, valós és egyetlen metafizikai világának hasonló színvonalú ábrázolásához - (ezek megvalósulása egy gitár netán kórus által kissé problematikusnak ítéhető) - tehát a nyelv közös szemantikai "téglái" által megvalósítható racionális hidépítést azaz tervrajzot kell leképezni a másvilágokba vezető technikák javára. Ahogy egyes tradicionális zenék strukturái ezt korábban már megtették. Igaz, ki is haltak lassacskán.

Emberi dolog lehet, de a világ amelyben élünk mindig igazolásra, magyarázatra szorul. Olykor az ún "művészetek" által. Mivel eddig csak kevesek számára volt lukratív a földi lét ezért az alávetett többség számára fegyelmező ideológiákra és "művészetekre" van szükség - ezeket a mindenkori osztálytársadalom kasztosító "elidegenedés művészete" termeli

ki - amely átírja a mindenkori zero startvonalú sorskönyveket és "értelmet" ad az átmenetinek hirdetett nyomorúságos földi létnek.

5. Milyen kapcsolata van a zenéjét hallgató befogadó közösséggel, milyen visszajelzéseket kap, milyen kritikákkal szembesül? Nem érzi túl hermetikusnak, nehezen megközelíthetőnek azt a zenei „másvilágot”, amit létrehozott?

Az igazán értékelt kapcsolatok : a *Net* névtelen és ismeretlen letöltőinek levelei, egy *vizcayai* kalózárdió telefonjai, miszerint soha annyi érdeklődő telefont nem kapnak a kontinensről mint amikor *GUO*-t játszanak, vagy négy éve *Szentpétervár-on* a pravoszláv *Paska* ünnepén a *Szmolnij* székesegyházban bejátszott *Kitége c. pravo-dub (El-Horto Ang)* darab után a 82 éves pápa - 70 év Szovjetunió után - megkérdezte: nincs-e még

Zenei másvilág valóban létezik: ez a "*Planet-Earth Transociety Movement*" egy globális közösség melynek lakói spirituális exodusuk révén alakítják (ki) virtuális kultúrájukat amely hagymahéj szerűen borítja a földi hemiszférákat a való világ számára láthatatlanul. *Alien'nation*.

Bonus track

eL-Horto: *Kizártnak tartom, hogy Önnek ne lennének jó szándékai és ne lennének víziói korunk hanyatló kultúrájának életben tartása donxuijotei ügyletében. Ezért megosztanám Önnel visszafogott álláspomomat a hungisthani ún. újságírói-riporteri gyakorlattal kapcsolatban, így e praxis algoritmusának rendkívül kivonatos és személyes analizisét - a szabad felhasználás felhatalmazásával - mindenképpen implantálnám közös erőfeszítésünkbe, - mert így válna teljessé - köszönettel fogadott - interjúfelkérésének eredménye. Nem tartom feleslegesnek kihangsúlyozva feltüntetni, hogy alábbi sorok, részleteiben vagy egészében, Önre nem érvényesek. Ha mégis, az kizárólag a véletlen műve.*

**6. Mi a véleménye a piaci szabályok okán megkerülhetetlen
mediajelenlétről, interjúkról és egyéb, a zenekara létezése miatt
kötelezően elvállalandó szereplésről?**

A *Kérdező* médiarouter - a jelenkori gyakorlat alapján - megszólít, legyárt néhány kérdést majd hátradől szerkesztésre éhesen. Ekkor a buzgó *Kitüntetett Áldozat* órákat körmöl, vagy állandó egyes szám első személyben válaszol - (mert az ún. művészeti kasztba sorolta magát ezért amikor ráélvez kottapapírra, könyvre és billentyűkre, elvárja, hogy pórnép azt lenyalja) -, ezt *Újságíró-Riporter* átírja, szerkeszti sőt értelmezi - (rosszul). Ekkor a kész médiatápot az *Ömlengő Halandó* esetleg jóváhagyja, avagy némi civódás, ezután esetleg meg is jelenik. Itt a *Médiaszemélyiség* azzal fizet, hogy *Megszólított Kiválasztott* nyilvánosan ömlenghet életéről, 1 percbe *zippelt ars poeticájáról* és onanizálhat a *Kérdező* segédletével. Becsatornázza. Mármint a *Kérdező* szellemi akciórádusza által lefedett területen belül.

Általános gyakorlat ez, nem más mint *karma*-építés leszívott idegen zsírokból, még akkor is, ha a *Megszólító* valamely homályos trend alapján, de őszintén választ *Áldozatot*, annak vélt, piacképes médiaaurájában való közösülés latens szándékával.

Számtalan *Hivatásos Kérdező* csillogó fogsora, utódainak egyetemi oktatása, kitüntetése, társadalmi betokosodása és tőzsdei portfóliója mögött számtalan *Megkérdezett* lerabolt sorskönyve húzódik meg.

A mediaportfóliók által kiszelektált *Kérdező Személyiség* típusa mindig garancia : a szorongásaikat és tehetségtelenségüket agresszivitásba rejtő, instabil, a pillanatnyi mediajelenlét későbbi tökécsithetőségét féltő és a meddő intellektust gügyögő szarrágással álcázó mediaszemélyiségek áradata állandó.

Vannak azonban a *Megkérdezettek* közül nem ömlengő típusok is, akiknek nincs szükségük a mediajelenlétre. Meghagyják ezt az arra rászorulóknak, hogy kiegészítsék azok egymást: aki kérdez... és aki válaszol...

Ugyanakkor vannak a *Hirvivők*, akik az *Üzenetet* viszik ama paritás okán, hogy ugyanannyi *Jó* van e földön amennyi *Rossz*.

Itt az a kérdés, hogy az általuk lefedett mediafelület (*blogoszféra*) hasonlóképpen hatékony és arányos-e pozitív igyekezetük terítésére avagy az unalmas statisztika mindenkori : "*Lady Gaga versus Richard Dawkins*" paradigmája valósul meg.

4.June.2012.